ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4965 — 6/19 ՅՈՒՆԻՍ 1902 — ՀԻՆԳ ՇԱԲԹԻ — 13 ԸԼՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4965

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزه‌تسی اداره‌خانه‌سه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդագ կրվճարեր:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անգլիական գործեր եւ հարաւ-ափրիկեան պատերազմին ու հաշտութեան լուրերը ժամանակէ մը ի վեր այնքան գրաւած են համաշխարհային հետաքրքրութիւնը, որ միւս բոլոր քաղաքական դէպքերը նսեմացած, ու կարեւորութենէ զուրկ դարձած էին գրեթէ: Սակայն Թրանսվալի ու Օրանժի նախկին հանրապետութիւնները, ինչպէս եւ անոնց դրած պատերազմները պատմութեան կը վերածուին ա՛լ եւս, ուստի դառնանք քիչ մըն ալ ուրիշ տէրութեանց քաղաքական վերջին անցքերը դիտելու: Այդ պարագային, բնական է թէ կարգը առաջին անգամ Ֆրանսայի կուգայ, որ վերջերս նորոգեց իր Երեսփ. Ժողովը՝ ընդհանուր քուէարկութեամբ: Այդ ատենը դիտուած գլխաւոր բաները երեք են. 1. Այն նշանակելի երեւոյթը թէ հանրապետութիւնը 32 տարիէ ի վեր հաստատուած ըլլալով հանդերձ՝ դեռ հակառակորդներ ունի, որոնք ամէն միջոց կը գործածեն, օրինաւոր կամ ապօրինաւոր, զայն փոխելու համար: 2. երեսփոխանութեան մեծամասնութեան անկեղծ հանրապետականներէ ընտրուիլը: 3. Նախկին նախարարապետ Պ. Վալդէք-Ռուսոյի ընտրական պայքարին մէջ կատարելապէս յաղթական հանդիսանալէ ետքը ինքնայօժար կամքով հրաժարիլը եւ քաղաքական ասպարէզէն քաշուիլը:

Այս երեք երեւոյթները մէկիկ մէկիկ դիտուած ատեն՝ ամէնէն աւելի զարմանալի կ'երեւի Պ. Վալդէք-Ռուսոյի ըրածը: 32 տարիէ ի վեր հետզհետէ իրարու յաջորդող 41 նախարարութեանց մէջ առաջին անգամ ըլլալով նախարարապետ մը կը հրաժարի բոլորովին ինքնակամ յօժարութեամբ եւ առանց ո՛եւ է ստիպման, մինչ նորակազմ երեսփոխանութիւնը ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը ստուած էր իրեն, որ կրնար ապահովել իր պաշտօնավարութիւնը առնուազն մինչեւ չորս տարի, թող որ յաջորդ երեսփոխանութեան ալ նոյնն իրեն նպաստաւոր ըլլալուն տարակոյս չէր մնար, դատելով արդի երեւոյթներէն: Իսկ երբ նկատի առնուի թէ պաշտօներ ու դիրքեր իրարու ձեռքէ յափշտակելու համար ընդհանրապէս ի՛նչ մղեցին ջանքեր ու կատաղի պայքարներ կը մղուին Ֆրանսայի մէջ, այն ատեն աւելի ցայտուն կերեւով աչքի կը զարնէ նախկին նախարարապետին այս անսովոր ու անչափաւոր ընթացքը, որ սակայն չի կրնար նկատուիլ իբր ապարդէզ փախուստ կամ լքում եւ կամ անձնական հանդուսաէութեան համար հանրային ծառայութենէ ու պաշտօնէ խուսափում: Վասն զի Պ. Վալդէք-Ռուսօ վտանգի մէկ պահուն չէ որ կը թողու ասպարէզը, առանձնական կեանքի մէջ իր հանգիստը նպակուս համար, այլ գործերը այն վիճակին բերելէ ետքը որ իր հեռանալով չեն մնասուիր անոնք: Ահա հոս է որ իր անշահասիրութիւնը կը փայլի, ինչպէս եւ անփառասիրութիւնը. իր այդ յատկութիւններով եղական դէմք մը կը դառնայ, որպիսին սովորական չէ տեսնել ներկայ դարուն ժամանակիս մէջ, այլ աւելի հին դարերու յատուկ է: Իրաւ կրնամեն ալ այսպէս թողուց, ինքնայօժար քաշուեցաւ, բայց յայտնի է որ անիկա բնական անտեղեակալի պատճառ մը ունէր, այն է խոր ու յառաջացեալ ծերութիւն, մինչ Վալդէք-Ռուսօ աշխատելու կարող ու կորովի տարիքի մէջ է դեռ, եւ փառասիրական իր նախկին արուեստին վերսկսելու համար է որ նախարարապետութիւնը կը ձգէ:

Իսկ թէ իր եռամեայ պաշտօնավարութեան մէջ ինչե՛ր ըրած է, ո՛ր աստիճան կրցած է օգտակար ըլլալ Ֆրանսայի ընդհանրապէս եւ հանրապետութեան մասնաւորապէս, հիմա տեղը չէ այլ եւս կրկնելու, ենթադրելով թէ քաղաքական դէպքերու հետեւող ամէն ընթերցող գիտէ արդէն. միայն ասպիսի բաւական թող ըլլայ ընել թէ Վալդէք-Ռուսօ ինքը խղճի կատարեալ հանգստութիւն ունի թէ պէտք եղածը ըրած է, այնպէս որ կամպէթիայի պէս ինքն ալ կարող է ըսել թէ, եթէ ամէն Ֆրանսացի իրեն չափ աշխատած ըլլար Ֆրանսայի համար, կը բաւէր: Ասոր համար է որ նոր նախարարապետը, Պ. Բոմպ, իր առաջին յայտարարութեան մէջ ըսաւ թէ Պ. Վալդէք-Ռուսոյի քաղաքականութեան ու գծած շաւղին պիտի հետեւի պարզապէս՝ իրրեւ իր ձեռնասունը շարունակելու համար զայն: Ըսել է թէ Պ. Վալդէք-Ռուսօ Կամպէթիայի նման դէմք մըն է, որ իր դրաչմը կը ձգէ իր ազգին քաղաքական ուղղութեանը վրայ, զոր իրենց ուղիղ պիտի բանին իր յաջորդները, երբ իրենց յայտագիրները պարզեն:

Բայց թէ Բոմպ երկրորդ Բոդպէրի մը չպիտի ըլլայ ու անոր պէս իր մեծանուն նախորդին իրեն ձգած ուսադը չպիտի վերանդէ, այժմէն դիւրին է դուշակել, նկատելով իր կորովի նկարագիրը եւ հաստատամիտ ընթացքութիւնը, մինչ դեռ Կլեմանսոյի յաջորդը իր հակառակ ձիրքերովը պատճառ եղաւ Անգլիոյ ազատական կուսակցութեան հետզհետէ քայքայուելուն եւ տկարանալուն: Իսկ Բոմպի նախարարութիւնը երբէք այդպիսի կասկած մը չի ներշնչեր, այնպէս որ նոյն իսկ ռուսական թերթերը, մինչեւ անդամ անոնք որ ռուս կառավարութենէն կը ներշնչուին, մեծ գոհութիւն կը յայտնեն ներկայ նախարարութեան կազմութեանը վրայ եւ կը հաւատան թէ իր նախորդէն տարբեր քաղաքականութիւն մը չպիտի բռնէ, մանաւանդ որ Պ. Տելքասէ նորէն արտաքին գործոց նախարար կը մնայ:

Ուրեմն միջազգային քաղաքականութեան մէջ Ֆրանսայի ընթացքը փոփոխութիւն մը չպիտի կրէ ոչ նոր երեսփոխանութեան եւ ոչ նոր նախարարութեան կազմութիւնը: Գալով Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութեանը, թէպէտ ներկայ հանրապետութիւնը բոլորովին արմատական տարրերէ կազմուած է, բայց չպիտի ձեռնարկէ արմատականներու ծրագիրները ամբողջովին գործադրելու, այն դիւրանակոլի պատճառով որ առնոց մեծ մասը ընդդիմադիրներու ընդդիմ մէջ դեղեցիկ կը հնչեն, բայց երբ նոյն այն ընդդիմադիրները գործի գլուխը անցնին, առաջինը իրենք կ'ըլլան զանոնք չգործադրող՝ իրրեւ երեւակայական ու կանխահաս սկզբունքներ: Եւ այս դրութիւնը կը շարունակուի 32 տարիէ հետէ խիստ քիչ բացառութեամբ:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱՏԷՆԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

«Աւելի լաւ է ուշ, քան թէ ամենեւին» ըսուած է կարծեմ, եւ հիմա երկու ձեւքովս կը սորագրեմ այդ ճշմարիտ խօսքը: Բայց ինչո՞ւ, պիտի հարցնէք. ատաւաւիկ պատճառը: Անցեալ հինգշաբթի էր կարծեմ, Աբեւելքի մէջ այս քաղաքին գրութիւնը հրատարակուած էր, որուն մէջ, քաղաքին դիրքին եւ այլ յարակից անխուսափելի նկարագրութիւններէն յետոյ, ակն յայտնի պարզուած էր, ո՛չ սակայն առանց իրաւունքի, տեղւոյս ազգայիններուն կրօնական ու կրթական անտիտանձելի վիճակը: Մեծ իրարանցում պատճառեց այդ հրատարակութիւնը տեղացիներուն եւ մանաւանդ պատասխանատուներուն մէջ. անմիջապէս հանրապէս եւ հանրակրթութեան մասնաւորապէս, հիմա տեղը չէ այլ եւս կրկնելու, ենթադրելով թէ քաղաքական դէպքերու հետեւող ամէն ընթերցող գիտէ արդէն. միայն ասպիսի բաւական թող ըլլայ ընել թէ Վալդէք-Ռուսօ ինքը խղճի կատարեալ հանգստութիւն ունի թէ պէտք եղածը ըրած է, այնպէս որ Կամպէթիայի պէս ինքն ալ կարող է ըսել թէ, եթէ ամէն Ֆրանսացի իրեն չափ աշխատած ըլլար Ֆրանսայի համար, կը բաւէր: Ասոր համար է որ նոր նախարարապետը, Պ. Բոմպ, իր առաջին յայտարարութեան մէջ ըսաւ թէ Պ. Վալդէք-Ռուսոյի քաղաքականութեան ու գծած շաւղին պիտի հետեւի պարզապէս՝ իրրեւ իր ձեռնասունը շարունակելու համար զայն: Ըսել է թէ Պ. Վալդէք-Ռուսօ Կամպէթիայի նման դէմք մըն է, որ իր դրաչմը կը ձգէ իր ազգին քաղաքական ուղղութեանը վրայ, զոր իրենց ուղիղ պիտի բանին իր յաջորդները, երբ իրենց յայտագիրները պարզեն:

Բայց թէ Բոմպ երկրորդ Բոդպէրի մը չպիտի ըլլայ ու անոր պէս իր մեծանուն նախորդին իրեն ձգած ուսադը չպիտի վերանդէ, այժմէն դիւրին է դուշակել, նկատելով իր կորովի նկարագիրը եւ հաստատամիտ ընթացքութիւնը, մինչ դեռ Կլեմանսոյի յաջորդը իր հակառակ ձիրքերովը պատճառ եղաւ Անգլիոյ ազատական կուսակցութեան հետզհետէ քայքայուելուն եւ տկարանալուն: Իսկ Բոմպի նախարարութիւնը երբէք այդպիսի կասկած մը չի ներշնչեր, այնպէս որ նոյն իսկ ռուսական թերթերը, մինչեւ անդամ անոնք որ ռուս կառավարութենէն կը ներշնչուին, մեծ գոհութիւն կը յայտնեն ներկայ նախարարութեան կազմութեանը վրայ եւ կը հաւատան թէ իր նախորդէն տարբեր քաղաքականութիւն մը չպիտի բռնէ, մանաւանդ որ Պ. Տելքասէ նորէն արտաքին գործոց նախարար կը մնայ:

Ուրեմն միջազգային քաղաքականութեան մէջ Ֆրանսայի ընթացքը փոփոխութիւն մը չպիտի կրէ ոչ նոր երեսփոխանութեան եւ ոչ նոր նախարարութեան կազմութիւնը: Գալով Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութեանը, թէպէտ ներկայ հանրապետութիւնը բոլորովին արմատական տարրերէ կազմուած է, բայց չպիտի ձեռնարկէ արմատականներու ծրագիրները ամբողջովին գործադրելու, այն դիւրանակոլի պատճառով որ առնոց մեծ մասը ընդդիմադիրներու ընդդիմ մէջ դեղեցիկ կը հնչեն, բայց երբ նոյն այն ընդդիմադիրները գործի գլուխը անցնին, առաջինը իրենք կ'ըլլան զանոնք չգործադրող՝ իրրեւ երեւակայական ու կանխահաս սկզբունքներ: Եւ այս դրութիւնը կը շարունակուի 32 տարիէ հետէ խիստ քիչ բացառութեամբ:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱՏԷՆԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

«Աւելի լաւ է ուշ, քան թէ ամենեւին» ըսուած է կարծեմ, եւ հիմա երկու ձեւքովս կը սորագրեմ այդ ճշմարիտ խօսքը: Բայց ինչո՞ւ, պիտի հարցնէք. ատաւաւիկ պատճառը: Անցեալ հինգշաբթի էր կարծեմ, Աբեւելքի մէջ այս քաղաքին գրութիւնը հրատարակուած էր, որուն մէջ, քաղաքին դիրքին եւ այլ յարակից անխուսափելի նկարագրութիւններէն յետոյ, ակն յայտնի պարզուած էր, ո՛չ սակայն առանց իրաւունքի, տեղւոյս ազգայիններուն կրօնական ու կրթական անտիտանձելի վիճակը: Մեծ իրարանցում պատճառեց այդ հրատարակութիւնը տեղացիներուն եւ մանաւանդ պատասխանատուներուն մէջ. անմիջապէս

ԼՈՒԾԵԼ ԷՆՕ (25)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

Ը.

—Այդ զանազանութիւնը անտեղի է, պատասխանեց Լօրանս, գլուխը ցնցելով սիրօրէն: Կին մը երբեք ամուսնանալու չէ իր չսիրած մարդուն հետ: Երբ այդ անսովորութիւնը կը գործէ, պարտի հանկարծակի իր պարտականութեան, որքան ալ դժնդակ ըլլայ այդ բանը, մանաւանդ երբ այդ մարդը անձնատուրուն իսկ է բարութեան, վստահութեան եւ ազնուութեան:

—Տէր Աստուա՛ծ, անառիկ բերդ մրն էք դուք, տիկին, պատասխանեց դերկոմը ցուրտ եւ չոր չեչտով մը: Հաւատացէք որ ճշմարիտ առաքինութիւնը այլամերժ պէտք է ըլլայ: Ամուսնական հաւատարմութիւնը չի բաւեր, ձեր սիրոյ ախորժելիին կը պատկանի՞ ձեր ամուսնոյն:

Այս բիրտ յանդիմանութիւնը ցաւագին սարսուռ մը պատճառեց Լօրանսի:

—Անտարակոյս, մրմնջեց ընկճած, կը խոստովանիմ թէ յանցապարտ եմ ձեզ սիրելով:

--Տիկին, տակաւին ժամանակ ունիք ձեր յանցանքը դարմանելու, պատասխանեց Ֆիլիպէր հեգնօրէն: Փութացէք Պ. որ Թրէանոյի վերադարձնել այն սէրը, որ իր իրաւունքն է:

Լօրանս չպատասխանեց: Այս բիրտ չեչտը ճմլած էր իր սիրտը: Լուսնի տարլուսով, որ ամպի մը տակէն դուրս եկելով լուսաւորած էր մանկամարդ կնոջ դէմքը, Թիպիւրս փոսին մէջ անշարժելի, տեսաւ որ Լօրանսի արտասուաթարմ աչքերը դէպ ի երկինք կը բարձրանային: Բնազդական շարժումով մը, Թիպիւրս ձեռքը տարաւ իր հրացանին, փոքրուելով կրակ ընել այն մարդուն վրայ, որ այդպէս կը չարչարէր տիկին որ Թրէանոյն:

—Միշտ միեւնոյնը, մրմնջեց Թիպիւրս, կառաղութեան զօրաւոր թափով մը, դիւրաթեք եւ դիւթիչ, երբ ինքզինքը սիրցնել կ'ուզէ. ժպիրն ու անգութ, երբ յաջողած է, երբ կ'ուզէ սիրային յարաբերութիւն մը խզել կամ իր կամքը յարգել տալ: Սակայն կիները նախատիծար կը համարեն այս կարգի այրերը, այնպիսի անձեր, որոնք նոյն կը գտնեն եւ յետոյ կը խորտակեն: Ամէնքն կիներ:

Թիպիւրս թերեւս իրաւունք ունէր եւ Թրէանոյ մարքիզուհին ապացոյց մըն էր թէ այդ հոգեբանական դիտողութիւնը ճիշդ էր: Լօրանս, դաշտերու զուակ, մինչեւ թեան մէջ մեծցած ու ծեր մարդու մը հետ ամուսնացած, ընդհուպ սիրահարած էր Ֆիլիպէրի, որուն գեղեցկութիւնը, հրապուրիչ ձեւերը, դիւրաթեք եւ մակերեւութային միտքը հնչած էին իր անփորձաւոր սիրտը: Ինքզինքը ձգած էր սիրոյ անդիմադրելի զդացումին, որ զինքը կը քաշէր կը տանէր: Ֆիլիպէրի առերեւոյթ զդացումներուն եւ անոր ուղղուած ընթացքին վրայ վստահ էր: Իր մանկական անմեղութեամբ կ'երեւակայէր թէ իր կեանքը պիտի սահէր մարքիզին եւ դերկոմին միջեւ, որոնցմէ առաջինին նկատմամբ կը զգար օրդիական յարգանք մը, իսկ երկրորդին նկատմամբ՝ անմեղ սէր մը: Բայց քիչ առնէն տեսաւ որ այդ մասին յուսախաբ եղած էր բոլորովին. Ֆիլիպէր իր իսկական զոյնը ցոյց տուած էր, չըլլալով այն փափուկ հոգիներէն մէկը, որոնք կը սիրեն երկարել զողար ու զդայնիկ սէրը, առանց զդայնամոլութեան:

Իր տիպար չնորհն ու վայելչութեան, դերկոմը Տոն Ժուանի մը հանգամանած էր ընկերութեան մէջ: Քանի մը յաջող մենամարտներ, քանի մը սիրային ճարտար յաղթանակներ եւ խոշ մոխրամներ հանրածանօթ էին ըրած էին զայն, սուղ ժամանակի մէջ: Կ'ըսէին թէ սիրուն ու յախուռն երիտասարդ մըն է, կարող ուղղը, պայթեցնելու, իր հարստութիւնը մսխելէն յետոյ: Իրաւ է որ իր հայրական ժառանգութիւնը վատնած էր, բայց սա յոյսով թէ ուրիշ մեծ ժառանգութեան մը պիտի տիրանար: Անխոհեմ երիտասարդը մեծ յոյս դրած էր այն տարտամ խոստումին վրայ, զոր ըրած էր իրեն հարուստ մօտաւոր ազգական մը: Այս վերջինը չէր իսկ Ցանձնաժողովը, որ առաջին բոպէին կարծելով թէ՝ գոռ ու գոչումով մեր ձայնը կրնայ խեղդել, պատրաստեց կարգ մը պաշտօնական եւ անպաշտօն բաղդաբերներ, որոնք միմիայն իր ազիտութեան փայլուն ապացոյցները եղան. ի վերջոյ սթափելով չհամարձակեցաւ մինչեւ իսկ իր Տեղեկագիրը հանդէսին առթիւ կարդալ տալ: Եթէ այնքան նշանակելի զործ մը չըլլար ան, անչուշտ օրուան ընթեռնոյի ամէնէն պատշաճ եւ անհրաժեշտ զրութիւնը պէտք էր ըլլար: Սակայն մենք մեր աչխատութիւնը երբ սկսանք Յորկեանի եւ Տեղեկագրի հրատարակութեանց առթիւ, նպատակ ունէինք մի՛միայն քանի մը գլխաւոր կէտերու վրայ խօսիլ, բայց յետոյ տեսնելով որ մեծ ընդունողութիւն կը գտնէ ան եւ մանաւանդ զգալի ազդակցութիւն մըն ալ գտնելով մեր բարեկամներէն թ. Ճերմակեան էֆ.է, որ բարեհաճութիւնը ունեցաւ քարտմխնելու կութիւններ մեզ հաղորդելու, չատ մը կէտեր մանրամասն լուսաբանելու եւ ինչ ուսումնասիրութիւններ մեր առջեւ պարզելու, որոնց համար հրապարակաւ կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնը, ասելի սկսանք ընդարձակել մեր աչխատութիւնը եւ մանրամասն խօսիլ այլ եւ այլ պարագաներու վրայ: Ասով նպատակ ունինք թէ՝ Աբեւելքի բանասէր ընթերցողներուն հետաքրքրութեան գոհացում տալու, թէ՝ բերանացի եւ գրաւոր տեղեկութիւններ ստիպելու եւ թէ ապագայ պատմագրի տպչիւ ուղի մը հարթելու համար. միայն թէ մեր զործին Տեղեկագրի ուղղութեան գլխը հիմ բանելով չենք կրնար ալ եւս անկէ բաժնուիլ:

Տեղեկագիրը կ'ըսէ. «1842–1879 տարիներու երկար շրջանի մը մէջ նախկին չենքը հետզհետէ կը հինցայ, կը քայքայի. միւս կողմէ պէտքերը կը բազմապատկին. ժամանակին պահանջները կը փոխուին ու զդալի կ'ընեն աւելի ընդարձակ եւ աւելի ազդաբերի պայմաններու համեմատ կազմակերպուած հիւանդանոցի մը վերաշինութեան պէտքը: Ահա այս երկրորդ վերաշինութեան կը ձեռնարկուի 1842ին Մատթէոս եպիսկոպոսի (յետոյ կաթողիկոս) առաջնորդութեան օրով, թէեւ ոչ չատ գիւրութեամբ. ժողովրդական հանգանակութիւնը դանդաղ ու դժուարաբարաշ կ'երթայ, անտարբեր ու դժկամակ անձեր կը հակառակին վերաշինութեան գործին եւ չեն ուզեր ո եւ է կերպով մասնակցիլ մարդասիրական այս հասատութիւնը աւելի պատուաբեր դիրքի մը վերածելու համար եղած ընդհանուր ջանքերուն եւ նուիրատուութեանց:»

Ո՛րքան բան, այնքան սխալ, եւ ինչ սխալներ. 1842ին հին չենքի մը վրայ շինութիւն կը կատարուի. հինը 1801ին շինուած է եւ հետեւաբար 1801–1842 հինցած է, սակայն ըսել թէ 1842–1879 հինցած է, սխալ չէ, այլ անտարամարտութիւն, զի հատուածին վերնագիրը, որ կատարուելիք շինութեան տեւականութեան չրջանն է, փլցուելիք չենքին վերաբերուած է: Եւ ինչպէս 1842–1879, նոյնպէս եւ 1801–1842 այնքան երկար չրջան մը չէ, որպէս զի չենք մը, մանաւանդ հանրային չենք մը, որ չատ մը մամուռը չենքերէ աւելի ամրաշէն կ'ըլլայ ընդհանրապէս, հինցայ, քայքայի այդ ժամանակամիջոցին: Ցանձնաժողովի անդամներու բնական տուները 40–50 տարեկանէն վար չեն. քայքայած են արդեօք, չենք կարծեր. զի քայքայած չենք մը բնակելի չի կրնար ըլլալ: Շէնք մը ո՛չ թէ 40 տարուան՝ այլ աւելի կարճ միջոցի մը մէջ իսկ կրնայ հինցայ, եթէ ո եւ է նորոգութիւն չկրէ. բայց Հայը այդպէս անխնամ չի թողուր իր յարկերը, ասիկա չատ թերակիրթ ժողովուրդներու յատուկ է եւ Ցանձնաժողովը ինք ալ կ'ըսէ թէ մերթ ընդ մերթ նորոգութիւններ կատարուած են եւայլն: Արդ, այս վիճակին մէջ կարծել թէ 1801ի շինութիւնը 1842ին հինցած, քայքայած էր բոլորովին, սխալ է:

Ինչպէս այսօր Սպարթիլեան անունը քառորդ դարէ ի վեր Իզմիրի ամէն բարեգործական եւ ազգօգուտ ձեռնարկներուն միացած է, նոյնպէս ժամանակ մըն ալ Էքիզեան անունը կէս դարէ աւելի միջոց մը անոնցմէ անբաժան եղած է: Էքիզեանները, խորհրդով, ջանքով եւ հոգատարութեամբ կատարուած է Մեսրոպեան վարժարանի 1826ի վերաշինութիւնը: Գրիգոր ազա Պապաղեանի հսկողութեան ներքեւ: Շինուած ու գնուած են աղգային կալուածներու չատերը եւ ամէնէն կարեւորները ու չրջակայ գրեթէ բոլոր հայաբնակ գիւղաքաղաքներու եկեղեցիները, գպրոցները եւայլն: Երկու եղբայրներ՝ Մտ. Սամեան եւ Մտ. Աւետիս Էքիզեան այս գործին գլուխը գրուած են իրենց պարգեւներով եւ բան գործ ու գրամ չլսանալէ զատ՝ երկար տարիներ ալ խնամարկած են եկեղեցի, գպրոց եւ հիւանդանոց: Մտ. Աւետիս Էքիզեան, մեծատարուստ հասուած, 1826ին իր առեւտրական գրաղումներէն հրաժարելով՝ աշակցութիւն կը նուիրէ ազգին. ուր որ չինութիւն մը, պէտք մը կայ, հոն կը վազէ: Իր նախաձեռնութեամբ եւ խնամակալութեամբ կը չինուին 1831ին Մաղնիսայի Ս. Սիոն եկեղեցին, Առաջնորդարանը եւ գպրոցը. 1835ին Մէնէմէնի Ս. Սարգիս եկեղեցին եւ գպրոցը, 1840ին Գասապայի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին եւ 1857ին Գայրնարբի եկեղեցին ու գպրոցը եւայլն (Տես Աբեւելք 6–7 մայիս, 1899:)

Յայտնի կ'երեւի թէ այս անձնուէր բարեգործը իր գործունէութեան ասպարէզ կը փնտռէ. Իզմիրը քիչ կամ դայ եւ թեմերը կը վազէ, երբ 1842ի միջոցներուն Ս. Լուսաւորչեան Հիւսնդանոցի Հոգաբարձութիւնը կը սասնձնէ, անոր չենքը անչուք կամ անբաւական գտնելով կը փափաքի ընդարձակել եւ նորոգել: Բայց որովհետեւ ամէն գործի մէջ կուսակիցներ ալ կրնան գտնուիլ, հակառակորդներ ալ, համակրողներ ալ, նախանձորդներ ալ, այս բարեգործ անձին հակառակորդները կը միանան եւ հիւանդանոցի չենքը բաւական գտնելով ձեռնարկուելիք չինութեան կ'ընդդիմանան: Ուստի կը դիմեն ժամանակի ամէնէն ազդեցիկ ազգայիններէն Եսայի ազա Սաալանեանի, որու ներկայութեան կը գրանուի նաեւ Մտ. Աւետիս Էքիզեան. հոն կը պարզեն իրենց առարկութիւնները թէ ժամանակը չի ներեր աւելորդ ծախքեր ընել, գտնուած չենքը բաւական է եւայլն: Իսկ Մտ. Աւետիս ազա չինելու բուռն ոգեւորում մը ստորուած, կը պատասխանէ. «Ե՞ս, դրամ չեմ ուզեր ինաւ, ուզո՞ղը ասյ, չուզողը չասյ. անոր չինութիւնը ե՛ս կը սասնձնեմ: Իրաւարարը «ասոր ըսելիք մը չի մնար, քանի որ ձեզմէ ասակ ուզող չկայ, մարդ ուզածը չինելու ազատ է,» ըսելով՝ չինութեան վճիռը կ'արձակէ. ընդդիմադիր մասը ակնոր կը հեռանայ առժամանակեայ կերպով կազմուած ասեանէն:

Եթէ հին չենքը քայքայուած վիճակի մէջ ըլլար, ընդդիմադիրները, որոնք կ'ուզեյայ թէ բաւական զօրաւոր կուսակցութիւն մը կը կազմէին, կրնային իրենց ընդդիմութիւն ուրիշ ձեւ մը տալ. եթէ անոնք անտարբեր եւ դժկամակ անձեր ըլլային, ինչպէս կ'ըսէ Տեղեկագիրը, արդէն բնաւ գործի չէին խառնուիր: Ուստի հին չենքին վրայ ընդարձակ նորոգութիւններ կը կատարէ եւ նոր մասեր ալ կ'աւելցնէ, ինչպէս Խորհրդարանը, սենեակներ, բաղնիք մը եւ եռաւել կողմն ալ չորս փոքրիկ տուներ: Իր չինութեանց մէջ ամէնէն կարեւորն է Ս. Լուսաւորչեան եկեղեցին՝ քարաշէն կամարակապ եւ գեղատեսիլ:

ԱՏՈՄ

Ց. Գ. Վերջնթեր յօդուածիս վերջին մասին մէջ Իզմիրի Ս. Սարգսի արարանին մէջ տպուած Մաշտոցի թուականը սխալմամբ 1876ին հրատարակուած է, պէտք է ըլլայ 1676ին: Ա.

ԳՕՏԻԿԸ

Ա. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՇՐՋԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ 1842—1879

Ժ

Դանք երկրորդ շրջանին, 1842–1879, որ Տեղեկագրի 10 էջերը կը գրաւէ. մեծ մասամբ լրագրական քաղուածներ ըլլալով հանդերձ՝ նախորդէն վար չի մնար հանմանման թերութիւններովը:

Դժբաղդաբար, իւրաքանչիւր քայլի սոխուած ենք Տեղեկագրէն սխալներու, եւայլնի վրայ խօսիլ: Արդէն մեր առաջին երկու յօդուածներէն իսկ այս կէտերը անժխտելի կերպով հաստատուեցան. մինչ

մը, իսկ երկրորդին նկատմամբ՝ անմեղ սէր մը: Բայց քիչ առնէն տեսաւ որ այդ մասին յուսախաբ եղած էր բոլորովին. Ֆիլիպէր իր իսկական զոյնը ցոյց տուած էր, չըլլալով այն փափուկ հոգիներէն մէկը, որոնք կը սիրեն երկարել զողար ու զդայնիկ սէրը, առանց զդայամոլութեան:

Իր տիպար չնորհն ու վայելչութեան, դերկոմը Տոն Ժուանի մը հանգամանած էր ընկերութեան մէջ: Քանի մը յաջող մենամարտներ, քանի մը սիրային ճարտար յաղթանակներ եւ խոշ մոխրամներ հանրածանօթ էին ըրած էին զայն, սուղ ժամանակի մէջ: Կ'ըսէին թէ սիրուն ու յախուռն երիտասարդ մըն է, կարող ուղղը, պայթեցնելու, իր հարստութիւնը մսխելէն յետոյ: Իրաւ է որ իր հայրական ժառանգութիւնը վատնած էր, բայց սա յոյսով թէ ուրիշ մեծ ժառանգութեան մը պիտի տիրանար: Անխոհեմ երիտասարդը մեծ յոյս դրած էր այն տարտամ խոստումին վրայ, զոր ըրած էր իրեն հարուստ մօտաւոր ազգական մը: Այս վերջինը չէր իսկ Ցանձնաժողովը, որ առաջին բոպէին կարծելով թէ՝ գոռ ու գոչումով մեր ձայնը կրնայ խեղդել, պատրաստեց կարգ մը պաշտօնական եւ անպաշտօն բաղդաբերներ, որոնք միմիայն իր ազիտութեան փայլուն ապացոյցները եղան. ի վերջոյ սթափելով չհամարձակեցաւ մինչեւ իսկ իր Տեղեկագիրը հանդէսին առթիւ կարդալ տալ: Եթէ այնքան նշանակելի զործ մը չըլլար ան, անչուշտ օրուան ընթեռնոյի ամէնէն պատշաճ եւ անհրաժեշտ զրութիւնը պէտք էր ըլլար: Սակայն մենք մեր աչխատութիւնը երբ սկսանք Յորկեանի եւ Տեղեկագրի հրատարակութեանց առթիւ, նպատակ ունէինք միմիայն քանի մը գլխաւոր կէտերու վրայ խօսիլ, բայց յետոյ տեսնելով որ մեծ ընդունողութիւն կը գտնէ ան եւ մանաւանդ զգալի ազդակցութիւն մըն ալ գտնելով մեր բարեկամներէն թ. Ճերմակեան էֆ.է, որ բարեհաճութիւնը ունեցաւ քարտմխնելու կութիւններ մեզ հաղորդելու, չատ մը կէտեր մանրամասն լուսաբանելու եւ ինչ ուսումնասիրութիւններ մեր առջեւ պարզելու, որոնց համար հրապարակաւ կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնը, ասելի սկսանք ընդարձակել մեր աչխատութիւնը եւ մանրամասն խօսիլ այլ եւ այլ պարագաներու վրայ: Ասով նպատակ ունինք թէ՝ Աբեւելքի բանասէր ընթերցողներուն հետաքրքրութեան գոհացում տալու, թէ՝ բերանացի եւ գրաւոր տեղեկութիւններ ստիպելու եւ թէ ապագայ պատմագրի տպչիւ ուղի մը հարթելու համար. միայն թէ մեր գործին Տեղեկագրի ուղղութեան գլխը հիմ բանելով չենք կրնար ալ եւս անկէ բաժնուիլ:

Տեղեկագիրը կ'ըսէ. «1842–1879 տարիներու երկար շրջանի մը մէջ նախկին չենքը հետզհետէ կը հինցայ, կը քայքայի. միւս կողմէ պէտքերը կը բազմապատկին. ժամանակին պահանջները կը փոխուին ու զդալի կ'ընեն աւելի ընդարձակ եւ աւելի ազդաբերի պայմաններու համեմատ կազմակերպուած հիւանդանոցի մը վերաշինութեան պէտքը: Ահա այս երկրորդ վերաշինութեան կը ձեռնարկուի 1842ին Մատթէոս եպիսկոպոսի (յետոյ կաթողիկոս) առաջնորդութեան օրով, թէեւ ոչ չատ գիւրութեամբ. ժողովրդական հանգանակութիւնը դանդաղ ու դժուարաբարաշ կ'երթայ, անտարբեր ու դժկամակ անձեր կը հակառակին վերաշինութեան գործին եւ չեն ուզեր ո եւ է կերպով մասնակցիլ մարդասիրական այս հասատութիւնը աւելի պատուաբեր դիրքի մը վերածելու համար եղած ընդհանուր ջանքերուն եւ նուիրատուութեանց:»

Ո՛րքան բան, այնքան սխալ, եւ ինչ սխալներ. 1842ին հին չենքի մը վրայ շինութիւն կը կատարուի. հինը 1801ին շինուած է եւ հետեւաբար 1801–1842 հինցած է, սակայն ըսել թէ 1842–1879 հինցած է, սխալ չէ, այլ անտարամարտութիւն, զի հատուածին վերնագիրը, որ կատարուելիք շինութեան տեւականութեան չրջանն է, փլցուելիք չենքին վերաբերուած է: Եւ ինչպէս 1842–1879, նոյնպէս եւ 1801–1842 այնքան երկար չրջան մը չէ, որպէս զի չենք մը, մանաւանդ հանրային չենք մը, որ չատ մը մամուռը չենքերէ աւելի ամրաշէն կ'ըլլայ ընդհանրապէս, հինցայ, քայքայի այդ ժամանակամիջոցին: Ցանձնաժողովի անդամներու բնական տուները 40–50 տարեկանէն վար չեն. քայքայած են արդեօք, չենք կարծեր. զի քայքայած չենք մը բնակելի չի կրնար ըլլալ: Շէնք մը ո՛չ թէ 40 տարուան

Արտաքին Լուրեր

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Քոմպի յայտարարութեան շուրջը.— Աւանդական–ընկերվարականները եւ իրենց ծրագիրը.— Դանլիանի բանեալի ընթացքը. —Յայտնի ձախակողմեանները:

Նախարարապետ Պ. Քոմպի յայտարարութիւնը հրատարակեցինք քանի մը օր առաջ։ Այդ յայտարարութիւնը մեծ ապաւորութիւն առաջ չէ բերած։ Ներքին քաղաքականութեան մասին, յայտարարութեան մէջ պարզուած են արմատական կուսակցութեան ամենէն նուազ յառաջդիմական ծրագիրները։ Բնականաբար, նկատի առնելով նախարարութեան կազմութիւնը, հարկ էր միացում մը առաջ բերել, Խորհրդարանի մեծամասնութիւնը կազմող զանազան կուսակցութեանց միջեւ։ Այսպէս ըմբռնած են նաեւ արմատականները, որոնք չէին ընդունիր թէ կարելի ըլլայ միացում մը առաջ բերել իրենց եւ հանրապետական ընդդիմադիր կուսակցութեանց միջեւ, մասնաւորաբար այն կուսակցութեան հետ, որուն պետերն են Պ. Պ. Մէլին եւ Ռիպօ։ Հետեւաբար, Պ. Քոմպի յայտարարութեան մէջ այդ մասին գտնուած հատուածը տրամաբանական է։ Նաեւ որ եւ է տարակոյս չի կար թէ նոր քաղաքական ընկերակցութեանց օրէնքը խստիւ պիտի գործադրէր։ Նմանապէս կը սպասուէր որ հանրապետական օրէնքները պաշտպանուին կառավարութեան ունեցած տրամադրելի միջոցներով։ Դարձեալ բանակին, իբրու յայտարարած էր Պ. Քոմպի նախարարները, յայտարարած են թէ անիկա քաղաքականութեան զրաղելու պէտք չունէր, մնաց որ, օրէնքներուն կատարելագէս հնազանդելու օրինակը տուած են զինուորական պետերը. իբրաքանչիւր դէպքի խստիւ զսպած է անկարգապահութեան ամէն փորձ։ Հետեւաբար, Պ. Քոմպի յայտարարութեան մէջ չկայ այնպիսի բան մը, որ ցոյց տայ թէ նոր քայլ մը առնուած է քաղաքական ուղղին մէջ։ Միակ նոր կէտը ընդունեցէ 1850ի Ցաղլուի օրէնքին ուսուցման ազատութեան վրայ։ Նոր դէպքին մասագիր չէ նորէն հատատելու համալարանի մենաշնորհը, ի մասին ուսուցման. չուզեր մասնաւորներու արգիլել ուսուցման իրաւունքը, պայմանաւ որ քաղաքով մը կատարէ այդ անհատական հատատութեանց ուսումներուն վրայ։ Ցայտնի է թէ, ասիկա մէկն էր այն կէտերէն զորս Հարաւի արմատականները ներմուծած էին իրենց ընտրական ծրագիրներուն մէջ։ Կրթական նախարար Պ. Շոմիէ պիտի գործադրէ զայն. անիկա չի պատկանիր Մերակրյսի արմատական կուսակցութեան, այլ հանրապետական միութեան կը վերաբերի։ Պ. Շոմիէ չատ կորովի ընթացք մը պիտի բռնէ կղերին կողմէ արուած դատարարութեան մասին, բայց արմատականներուն դատնուած ակղբունքները ամբողջովին չպիտի գործադրէ։ Արմատական–ընկերվարականները դանլիանին կողմանէն իւր վեր, սա որոշումը առած են.—«Եթէ նախարարական յայտարարութիւնը չեռսանայ փութով իրագործելու արմատական–ընկերվարական կուսակցութեան ծրագրին կարգ մը բաներնոդուններ, կուսակցութիւնը պարտի որոշել թէ ինչ չափով պիտի աջակցի կառավարութեան։ Արմատականները բաւական դժգոհ եղած էին Պ. Ռուվիէի երմսական նախարար անուանման համար, որ ջերմ հակառակորդ մըն է եկամուտի ատենական տուրքին եւ կարգ մը երկաթուղիի գծերու պետութեան կողմէ գնման։ Այն պարագային, երբ դանլիանը յանձն չառնէ այդ երկու կէտերուն գոհացում տալ, արմատական–ընկերվարականները պիտի առարկեն թէ իրենց ծրագիրը նկատութեան չէ առնուած բաւարար կերպով։ Այդ կուսակցութիւնէն երկու հոգի կը գտնուին դանլիանին մէջ, Պ. Բէլլեթան եւ Պ. Տուտէրկ։ Բայց առաջինը ծովային նախարար է եւ ան թէ հանրօգուտ չենութեանց, որպէս զի կարենայ գործադրել երկաթուղիի գծերու գնման մասին ունեցած մտադրութիւնները։ Իսկ երկրորդը դաղթային նախարար է, հետեւաբար բան մը չի կրնար ընել։ Պ. Ռուվիէ, անհրաժեշտ գտաւորով երմսական նախարարութեան պաշտօնին համար, կրցած է իր պայմանները առաջարկել։ Բայց ինչ որ ալ ըլլան արմատական–ընկերվարականներուն արուած գոհացումները, երբ իրենց ծրագրին էական կէտերէն մէկը չդործադրուի, անանդ գոհ չպիտի մնան բնաւ։ Ընկերվարականները գժգոհ ըլլալու պատճառ մը չպիտի ունենան, որովհետեւ որ եւ է յանձնառողութիւն չէ եղած իրենց ծրագրին դէմ մէկ մասնակատարութեան առնչութեամբ։ Նախարարապետ Պ. Միլրանի յաջորդից Պ. Թրուլօ, որ քոլէգիալիսթ կուսակցութեան կը վերաբերի։ Ընկերակցութեանց օրէնքը գործադրելու փափաքող է մեծապէս, բայց իր ձեռնասունութիւնէն դուրս է։ Անտարակոյս, նախարարաց Խորհուրդին մէջ ուժ պիտի տայ ընկերակցութեանց նկատմամբ ձեռք առնուելիք միջոցներուն գործադրութեան. բայց չի յուսացուիր որ իր նախորդին Պ. Միլրանի պէս չատ հետեւորը երթայ եւ քոլէգիալիսթներուն գոհացում տայ ամէն կերպով։ Ժամանակ մը, ենթադրենք Պ. Ժորէսի աղդեցութեան, ընկերվարականները դժուարութիւններ չպիտի յարուցանեն դանլիանին դէմ, որոնք կը տեսնեն թէ նախարարութեան միակ քաղաքականութիւնը չէ պայքար մղել կամարիկ կղերական ուղղին դէմ։ Սակայն կարելի պիտի ըլլայ, ատենի մը համար գոհացում տալ ծայրայեղ ձախակողմի կուսակցութեանց, կարգ մը վարչական անօրինութեանց չնորհիւ։ Ցառաջդիմական կուսակցութիւնները վստահութիւն ունին նախարարներէն մէկ քանիին վրայ եւ հաճութեամբ կը տեսնեն անոնց մասնակցութիւնը դանլիանին։ Ամէն պարագայի մէջ, չի յուսացուիր որ Քոմպի նախարարութիւնը Վալդէք–Ռուսոյի դանլիանին չափ երկարատեւ ըլլայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.—Յարենի մասնը.— Անգլիոյ մասային միութիւնը.— Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը. — Քուեարկութիւնը:

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը սկսաւ վերջապէս եկամացոյցի ծրագրին առաջին յօդուածին վրայ, որ կը վերաբերի ցորենի մասնին։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնն Սըր Հէնրի Բէրմպել Պէնրըմէն բողոքելու դէմ խօսեցաւ ցորենի մասնին, դլխաւորաբար անոր ունենալիք հետեւանքներուն պատճառով։ Բան թէ լման առնչութիւն չկայ Գլադսթոնոյ մասնային միութեան եւ այն կազմակերպութեան մէջեւ զորս կարգ մը երազամտներ կ'ուզեն մտցնել բրիտանական տէրութեան մէջ։ Յարեց թէ մեծապէս կը փափաքի վերջնել վշտանալու որ եւ է պատճառ անդլիական դաղթավայրերու մէջեւ, բայց յարեց առնուազն, առանձնաշնորհեալ մասնասնիրու դրութիւնը անհամաձայնութեան պատճառ մը պիտի ըլլայ։ Սըր Հէնրի Բէրմպել Պէնրըմէն ըսաւ թէ եկամական նախարար Սըր Մ. Հիքս Պիչ յայտարարած էր որ կառավարութիւնը հիմա որ եւ է մասնդրութիւն չունի փոփոխութիւն մը առաջարկել՝ դաղթավայրերու հետ եղած եկամական յարաբերութիւններուն մասին. առնուազն հարցուց թէ այդ յարաբերութիւնները տակաւին ո՞ր քան տան այդ կերպով պիտի չարունակուին։ Յետոյ խօսք առաւ Սըր Ուիլիէմ Հարքորթ. դատապարտեց մասնապատութիւնը եւ առանձնաշնորհեալ մասնասնիրու դրութիւնը. յարեց թէ Դերմանիոյ օրէնքը ընդունելի ապացոյց մը չէ մասնապատ դրութեան մը համար, վասն զի Դերմանիա Անգլիոյ չափ բարդաւած վիճակ մը չունի։ Երմսական քարտուղար Պ. Օսթէն Չէմպրլէն յայտարարեց թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կ'ուզէ կառավարութեան բերնէն խօսք մը առնել թէ ինաւ պիտի չուզէ դաղթավայրերուն հետ համաձայնութիւն մը ցոյցնել՝ առանձնաշնորհեալ մասնասնիրու վրայ։ Պ. Օսթէն Չէմպրլէն յարեց թէ կառավարութիւնը խիստ տարբերական դործ մը ըրած պիտի ըլլար, եթէ, դաղթավայրերու ներկայացուցիչներուն փասատը լսելէ առաջ հանդիսաւորապէս յայտարարէր թէ պիտի չընդունի այդ ներկայացուցիչներուն կողմէ արուելիք խորհուրդները որ եւ է խնդրի համար։ Առանձնապէս ըսաւ թէ ատիկա անդաղաւոր ընթացք մըն է բարեկամներու հանդէպ, եւ անվայել՝ աղդականներու հանդէպ։ Երմսական նախարար Սըր Մ. Հիքս Պիչ ըսաւ թէ Սըր Հէնրի Բէրմպել Պէնրըմէն, կառավարութեան կողմէ առչի օրը եղած յայտարարութիւններուն հակառակ, ցորենի մասքը իրրեւ յաջողանք կը նկատէ՝ դաղթավայրերուն արուելիք առանձնաշնորհեալ մասքերու։ Երմսական նախարարը յարեց թէ այդ տեսակ կարգիք մը արդարացնող պատճառ մը չկայ։ Սըր Մ. Հիքս Պիչի այս յայտարարութենէն ետքը, Երեսփ. Ժողովը, 193ի դէմ 279 ձայնով, ընդունեց երմսացոյցի ծրագրին առաջին յօդուածը՝ այսինքն ցորենի վրայ մասքը։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Հանրօգուս շինուածները.— Զրանցքներ. —Սիլեզիոյ հանքերը.— Զանազան ծրագիրներ:

Աւստրիոյ մէջ վերջին տարիներս ջրանցքի կարիքը չենութիւնները կատարուեցան եւ ուրիշ մեծ ծրագիրներ ալ կ'ուսումնասիրուին։ Խորհրդարանին ներկայացուած խիստ ընդարձակ ծրագիր մը կ'առաջարկէ Դանուբէն մինչեւ Օտէր նաւարկելի ջրանցք մը շինել։ յետոյ ուրիշ մը Տանուբէն Մոլտաու, Պուլէյտի մտ։ Նաեւ ուրիշ ջրանցք մը պիտի շինուի վերին Էլպայի միացնելու Դանուբ–Օտէրի ծրագեալ ջրանցքը։ Էլպայի այդ մասն ալ պիտի մաքրուի մինչեւ Մէլնիք։ Նաւարկելի հաղորդակցութիւն մը պիտի հաստատուի Դանուբ–Օտէրի ջրանցքին եւ Վիսթուլայի միջեւ, նոյն իսկ մինչեւ Տնիէսթէրի մէկ մասը։ Դանուբ–Օտէր ջրանցքը Վիէննայէն պիտի սկսի, Մարքի ընթացքին պիտի հետեւի եւ Բրէյտի մէջ մինչեւ Նաւատնգիսա մը պիտի հասնի, Օլմէնպերկի մտ։ Անկէ, Բրուսիոյ հետ դոյանալիք համաձայնութեան մը շնորհիւ, Օտէրէն ջրանցքով մը պիտի հասնի Ճիզի մը որ Բրաշաւի մէջ դլխաւոր ջրանցքէն պիտի սկսի եւ մինչեւ Բայիսլաւատ պիտի հասնի։ Սիլեզիոյ հանքային հովիտը ուսորիայի ճարտարագործներու տրամադրութեանը տակ պիտի դրուի, որոնք նաեւ իրենց արտադրութիւնները պիտի ունենան։ Դանուբ–Մոլտաուի ջրանցքը եւ մինչեւ Բրակա Մոլտաուի նաւարկելի վիճակի վերածուելը, դեսի անընդհատ ճամբայ մը պիտի հաստատուն Բրակայէն մինչեւ Սուսիկ, որուն շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ այդ հաղորդակցութեան համար նաւարկելի ուղղակի ճամբայ մը պիտի բացուի դէպ ի Սեւ ծով։ Կալիցիոյ մէջ կառուցուած ալեհատութեանց ալ նպատակն է Աւստրիան յարաբերութեան դնել հարաւային ու հիւսիսային Ռուսիոյ հետ։ Ուրիշներ այդ նոր ջրանցքները կեդրոնացուցին Եւրոպան հաղորդակցութեան մէջ պիտի դնեն Հիւսիսի եւ Հարաւի բոլոր ծովերուն հետ։ Ուրիշ ծրագիր մըն ալ կայ, որպէս Շեմէթիի, Բէյթայի ու Ցիուսէի ճամբով Պալթիկէն մինչեւ Ադրիական ջրանցք մը պիտի շինուի, որուն երկայնութիւնն է 2200 քիլոմէթր։ Այդ ծրագիրներուն առաջնորդութիւնները այնքան յայտնի են որ Աւստրիոյ մէջ ընդհանուր դոհութիւն մը առաջ եկած է։

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ ԵՒ ԲՈՒԹՊԱ

Ռուզվելթ նախագահին պատգամագիրը.— Առեւտրական յարաբերութիւնները.—Մաքսային սակացոյցը.—Մեծ ջուցքը:

Նախագահ Պ. Ռուզվելթի Մ. Նահանդաց Խորհրդարանին ղրկեց պատգամագիր մը՝ Բուպպայի սահեւորական փոխադարձ յարաբերութիւններու մասին։ Պատգամագիրը իբրեւ անդրադարձ եւ իրրեւ բարոյական պարտականութիւն մը կը պահանջէ անտեսական կարգ մը մասնաւոր զիջումներ ընել, օգնելու Բուպպայի իրրեւ փոխարինութիւն այն պատասխանութեանց՝ զորս միջազգային տեսակէտով նոյն կղզին յանձն առած էր Մ. Նահանդաց հանդէպ։ Նախագահը կը պահանջէ Բուպպայէն Մ. Նահանդները ընդունած տարանքներուն մասքերը դեղչել. կը յարէ թէ Բորթորիքօ եւ Հավանայի կղզիները մեծապէս օգտուած են ամերիկեան մաքսային սահմանից, ինչպէս Մ. Նահանդները փոխադարձաբար՝ նոյն կղզիներու մէջ դրծադրուած դրութենէն։ Պ. Ռուզվելթ նաեւ անհրաժեշտ պէտք ցոյց կու տայ բանալու երկու Ովկէանոսները միացնելիք ջրանցքը որ ամերիկեան վճռաբանութեանը պիտի նպաստաւորէ հարաւային Ամերիկայի եւ Ասիոյ մէջ։ Պատգամագիրը Խորհրդարանին վրայ ազդեցութիւն թանցնելու ձեւով չէ, այլ նախագահին կարծիքը հաղորդելու Բուպպայի ու ջրանցքին խնդիրներուն համար։

ՃԱՐՏԱՐ ԴՐԱՄԱՆԵՆԴ ԱԼ

Պելճիքայի ազգային պանքային մէջ դրամանենդութեան նոր ձեւ մը երեւան հանուեցաւ. որ մեծ ճարտարութեան արդիւնք է։ Դրամանենդ մը միջոցը գտած է իւրաքանչիւրը քսան ֆրանց տասը պանքանոտերէն 11դ մը շինել սապէս։—Տասը պանքանոտներուն ամէն մէկէն տանուած եւ ճարտարութեամբ թարու քով փակցուած կտորներէ շինուած է 11դը։ Հաւաքուած 10 կտորները փակցուած են թանկագին թուղթի վրայ՝ անքաղդատելի նրբութեամբ Առաջին անգամ ձեւը տանուելու եւ տեսնելու միջոցին անկարելի է նշմարել խարդախութիւնը, բայց պանքանոտները երբ լոյսին քանուելով ուշադրութեամբ քննուին, իրարու փակած տեղերը կը տեսնուին, թէեւ չատ տկար կերպով։ Ոչ ոք գիտէ թէ ինչպէս կարելի եղած է իրականացնել այդ ճարտար դործը. կարելի չէ մէկ քանի ժամէն երեւան հանել այդքան դժուարակնդիր դործ մը։ Սա յայտնի է թէ կեղծ պանքանոտին շինութեան ծանրայով իրաքանչիւր պանքանոտս տասը կոտր եղած է եւ թէ բազմաթիւ տեղափոխութիւններ եւայլն կատարուած են այդ կտորներով՝ շինուած պանքանոտը միակտոր ցոյց տալու համար։ Այդ կեղծ պանքանոտերը դանուեցան Պանքային կեդրոնէն որ դանուած էր պետական պահանջ։ Պանքային վարչութիւնը կ'երեւայ թէ կը կասկածէր այդ տեսակ դրամանենդութիւնէ մը, վասն զի իր պաշտօնեաներուն հրամայեր տուած էր մեծ անաչառութեամբ քննել անկատար պանքանոտները։ Բնութիւն մը բացուած է հաստատելու չշարերութեան մէջ եղած կեղծ պանքանոտներու քանակութիւնը։ Նաեւ երեւան հանելու կեղծերուն պատասխանութեանը ծանրայով պանքանոտերուն թիւերը։ Պատասխանատուները բոլոր պաշտօնեաներուն որ մեծ աչալրջութեամբ գործեն։ Դրամանենդը ուրիշ մէնդ ալ դտած է. պանքանոտի մը մէկ քառորդ մասը հանելով անոր տեղ կը դնէր ուրիշ կտոր մը՝ բարակ ու թափանցիկ թուղթէ որ բուն իսկ պանքանոտին վրայ գրուած ու ընդօրինակուած է։ Զորս քառորդ պանքանոտներով հինդերորդ մը կը շինէր։ Կը կարծուի թէ դրամանենդը իր տրամադրութեանը տակ բազմաթիւ պանքանոտներ ունենալու է՝ իր դործը իրականացնելու համար։

ՄՈՒՍՈՒԼԻՆՈ ԱԻԱՆԱԿԱՊԵՏԸ

Խնդրացի աւազակին դատապարտութիւնը.— Խնճապատասխանութիւնը.— Դատավճիռը:

Մուսոլինո աւազակապետին դատապարտութեան պարագաներու վրայ, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը, սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդուին.— Դատաւորութիւնը փակուած պահուն Մուսոլինո խօսք առնելով երկար ճառ մը արտասանեց. աւտրի անոր դլխաւոր մասերը.

«Այս դիւղը, Պ. դատաւորներ, յիշեցի առաջը այն մարդուն որ մահուան դատապարտուած էր, եւ մեռնելէ առաջ ուզեց խօսիլ քրոջը հետ, դիմաղաս համար թէ պիտի կրնար դինքը ազատել։ Ես քոյր չունիմ որ, ինչպէս կը պատմուի այդ առակին մէջ, կարենայ կեանքս ազատել։ Բնաւ յոյս չունիմ. այդ պատճառով չատ կարճ պիտի խօսիմ։ Աստուծոյ անունով, որուն կը հաւատամ, կ'երդնում թէ ինձի վերադրուած առաջին սխիրը գործած չեմ, անմեղ եմ։ Ձեմ ուզեր որ ձեր միտքէն ելնէ թէ ինչպէս ազատ պիտի արձակէք վայրագ մարդ մը, որ կրնայ ուրիշ մարդասպանութիւն մըն ալ գործել։ Ոչ, Պ. դատաւորներ, կ'երդնում թէ արտասանման պիտի ուզեիրմ՝ Պաչոպան փատաղանս անպարտութիւն մը գործեց, բսելով որ ազատ արձակուած հիւանդ մը ուրիշ սպանութիւններ ալ գործած է. բայց ես ազատական արիւն կը կրեմ որ թող չի տար եւ թող չէ տուած՝ մարդասպանութիւն ընելու։»

Մուսոլինոյի այս խօսքը հանկարծ հարկաւոր պէտք է ըսել թէ աւազակապետը կ'ըսէ որ իր մօրը կողմէն ֆրանսական գաղթականներու ընտանիքէ մը սերած է, որ ջերմեռանդ կաթոլիկ ըլլալով Բալպարիա փոխած է ժամանակին դէպքերուն հետեւանքով։

Մուսոլինո կը շարունակէ.— «Եթէ դիս դատապարտէք, անիրաւութիւն մը ըրած պիտի ըլլաք. Բրիսոսը դատապարտած չպիտի ըլլաք։ Արդէն ինչ է ձեր դատապարտիքը. դիտակ մը, վասն զի հարիւ հինդ կամ վեց ամիս կրնամ ապրիլ։ Ա՛չ աւազակ եմ եւ ոչ ալ մարդասպան. Բալպարիացի չեմ, ֆրանսացի իշխանի մը ազնուական արիւնը ունիմ եւ բարկերուս մէջ։ Մեղսակիցներս բոլորովին ամմեղ են։ Պ. Երդուսալներ, կը յիշէք թէ ձեզ ալ զրպարտեցին ձեր պաշտօնավարութեանը միջոցին։ Լրագիր մը ծանոյց ձեզի համար որ իբրեւ թէ Մուսոլինոն մահուան արժանի է բան բլլաք. բողոքեցիք եւ ըսիք թէ սխալ է։ Ուրեմն եթէ ձեզի իբրեւ մարդասպան զրպարտէին, ինծի պէս թիարանը պիտի գտնուէիք։ Ամէնի երկար խօսիլ կ'ուզեմ. չորս էջ թուղթի վրայ ծանօթագրութիւններ ունիմ, բայց բանտապետը ձեռքէս առաւ. բայց ինչ որ է, քանի մը խօսքով աւարտեմ։ Բրիսոսը մահուան դատապարտեցաւ, բայց մահուընէ ետքը պաշտաւեցաւ։ Ձիս պիտի դատապարտէք, բայց յետոյ պիտի զղջաք։»

Մուսոլինո նստեցաւ, ճակատը սրբելով եւ ներքին գոհունակութեան ժպիտով մը, վասն զի բաւական մեծ «քարոզիչ»ն մըն է քսանհարիւր դարու այդ աւազակը։ Նախագահը ապրուած հաւակեց դատապարտութիւնը, եւ դատին համառօտութիւնը ըրաւ, որ երեք ժամ տեւեց։ Երդուալները խորհրդակցութեան սրահը քաշուեցան. քիչ ետքը վերադառնալով մեղադրապետ Մուսոլինոն. միայն Տոքթրլի անուն մարդու մը սպանութիւնը համար մեղադրացուցին պարագաներ ընդունեցին։ Մուսոլինոյի բոլոր մեղակիցները անպարտ արձակեցին։ Երբ վճիռը հաղորդուեցաւ, Մուսոլինո ինաւ յաղթական նշան ցոյց չտուաւ։ Անչուշտ դէմքը խոստանելու կարողութիւնը ունի, երբ իր ապատութիւնները յայտնի չուզէ։ Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Մուսոլինոյ դատապարտուեցաւ ՀԱՆԻՆՆԱԿԱՆ քանտարկութեան՝ ութ տարուան խրատարկութեան, բայց վճռարկի տանանին դիմեց։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պարտի տարեցան տրուեցաւ Տպագրական Տեսուչ Հրքիդի պէյի։ Սանիէլ տարեցան՝ նոյն Տեսչութեան արձանագրութեանց պաշտօնեայ Թանոյին պէյի եւ միւս պաշտօնեաներին Խայրի, Շերլիֆիֆտոն ու Հայասար պէյերու։

—Ս.քեայի գաւառին նահանգական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Հանայի դաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ահմէտ Միւնիր էֆէնտի, որուն յաջորդեց Տիվանիէի դաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ահմէտ Զիւվէր էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ զինուորական քննիչ յանձնաժողովին երկրորդ քարտուղար եւ կայս. մասնաւոր Արկին քարտուղարներէն Խայրի պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Տպագրական Տեսչութեան երկրորդ մեկնիչներ ու քանդրոլի պաշտօնեայ Հասի Բեկիրի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ նոյն տեսչութեան պաշտօնեաներէն Հիւսնի էֆ.ի։

—Իմիրալի ոսկի եւ արծաթ չքադրամ՝ ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ծուատ պէյի։ Վիսադաթի արծաթի չքադրամ՝ Տպագրական Տեսչութեան քննիչներէն Շեմսէտտին պէյի։

ՄԵՂԼՈՒՏ.— Մարդասիրեն ծնունդեան գիրքին ընթերցումը, երէկ, մեծ հանդէսով կատարուեցաւ Հաճիսէք մզկիթին մէջ։ Ժամ 3.30ին Վեհ. Սուլթանը, փաւաւոր կառքի մը մէջ բազմած եւ Իր դէմը ունենալով Սպարապետ Բիզա փաշան, Հաճիսէք մզկիթը գնաց շքեղ հանդէսով։ Մեծ–Նպարքոսը, բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները՝ ամէնքն ալ պաշտօնական հագուստով՝ մզկիթին բակէն դիմաւորեցին Ն. Վեհափառութիւնը եւ բարեւի կեցան։ Վեհ. Սուլթանը մզկիթի մտնելէն ետքը, կէսօրուան աղօթքը կատարուեցաւ։ Յետոյ Այասոֆիայի մզկիթին Քիբլոյի Շեյխի Հաճի Աբիի էֆ. եւ Թաշքէօրբելի Տէրվիշ էֆ. քարոզներ խօսեցան եւ բարեմաղթութիւններ ըրին։ Վեհափառութեան համար։ Սպա սկսաւ Մարդասիրեն ծնունդեան դիրքին ընթերցումը։ Այդ միջոցին խնկամանները կը վառէին։ Երբ կարդացուեցաւ դիրքին այն մասը որ Մարդասիրեն ծնունդը կը ծանուցանէ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չընդունուած արտօնութեամբ, Բ. Դրան արարողապետ Թեֆիֆի պէյ եւ նուիրական վարդերու թարգման Հաճի Սեմիհ Սիրաելան պէյ, արարողապետ Իպրահիմ պէյի առաջնորդութեամբ, պատիւ ունեցան Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։ Սիրաելան պէյ մատոյց Մեքքէի Էմիր Սաֆիրբէիի փաշայի այն դիրը, որով կը պատասխանէր կայս. հրամանագրի մը հրամայող որ ուխտաւորներուն հանդիսաւորութեանը հոգ տարուի։ Սիրաելան պէյ նաեւ մատոյց նուիրական վարդերու Շեյխ Օսման փաշայի կողմէ դրկուած արմաւները։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ընդունիլ։ Այդ միջոցին մասնաւոր Օսման պէյ Ն. Վեհափառութեան մատոյց Մէվլուտի օշարակը ու շաքարը։ Ուրիշ պաշտօնեաներ ալ Մեծ–Նպարքոսին ու բոլոր նախարարներուն մատուցին Մէվլուտի օշարակը ու շաքարը։ Մզկիթին մէջ ու դուրսը դտնուողներուն, ինչպէս նաեւ զինուորներուն օշարակներ ու շաքարներ բաշխուեցան։ Մարդասիրեն ծնունդեան վերջին ընթերցումը աւարտելէ ետքը, հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ժամը 6ին Ն. Վեհափառութիւնը, փաւաւոր կառքի մը մէջ բազմած եւ Իր դէմը ունենալով կայսերազուն խլման Պիրանիտտին էֆ.ն եւ Սպարապետ Բիզա փաշան, կայս. պալատ դարձաւ։

—Բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, երէկ, կայս. պալատ դացին եւ, Մէվլուտի առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելով, արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Եգիպտոսի Խեդիվը, Մէքքէի Էմիրը, կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները եւ օտար տէրութեանց քով դտնուող սմբ. դեսպանները, Մէվլուտի առթիւ, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. պալատ։

—Կայս. Իրատէի մը հանձնաց, երէկ, շաքարներ բաշխուեցան Կ. Պոլիս դտնուող բոլոր զինուորներուն, պետական վարժարաններու ուսանողներուն, թէքքէներուն, Համաղդային Անկիլանցին եւ ազդ յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին։

ԱՆԳԼԻՈՅ թագաւորին թագադրութեանը ներկայ գտնուելիք սմբ. պատուիրակութիւնը ղոր կը կազմեն Թիւրքան փաշա, Սալի Նահիդ պէյ եւ կայս. թիկնապահ Նասրը փաշա, երէկ Իրիկուն, Լոնտոն ուղեւորեցաւ եւրոպական կառատրամով։ Սմբ. պատուիրակութեան քարտուղար կարգուեցաւ Բ. Դրան թարգմանութեանց տնտեսին քաղաքական ճիւղին տեսչի օգնական Ակնան պէյ։ Պատուիրակութիւնը որ երկուշաբթի իրիկուն կամ երեքշաբթի առաւ. Լոնտոն կը ժամանէ, անմիջապէս Լուսաւոր թագաւորին պիտի ներկայանայ։

ՀԻՆ ՆԱՄԱԿԱՎՈՐՈՇՄԱՆԵՐՈՒ համար կազմուելիք յանձնաժողովը, որուն նախագահն է Հայոց ակադեմիայի Սահմանին անդամ Խորենի Դրիդոր էֆ. այդ նամակադրաշները պիտի հարմի, անոնց քանակութիւնը ու տեսակը ցոյց տուող ցանկ մը պիտի պատրաստէ եւ վճռաձման համար ներկայնէ նպատաւոր պայմանները պիտի սահմանէ։ Յետոյ խնդիրը պիտի քննուի պետական Խորհուրդին մէջ։ Հեռագրական ու թղթատարական վերահսկչութեան կողմէ վարչական Խորհուրդին անդամ Ճոնճի էֆ. անդամ կարգուեցաւ նոյն յանձնաժողովին։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին չենութեանց վերտեսուչը կը հեռագրէ թէ յունիս 1ին երկաթ գիծերու դնուելուն ալ ատեր է մինչեւ 6ին 17դ քիլոմէթրը։

ԱՁԳԻՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այդիներու մէջ ծագած «Միլոտու»ի հիւանդութիւնը դարմանելու համար Հանրային Պարտի վարչութեան կողմէ Եւրոպայէն բերուելիք «սիլֆիտ ալ զէնք»ը մաքսէ դերծ ըլլայ, եւ Եւրոպայէն բերուած գլնով ծախուի ժողովրդեան, կարգ մը վաճառականներուն չարհամրութեանը առաջքը առնելու համար։

ՓՈՒՌԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնատանը որոշած ըլլալով որ փուռերու մէջ հացի խմորը մեքենայի միջոցաւ պատրաստուի, արտաքին գործոց նախարարութիւնը դրեց օսմ. հիւպատոսներուն՝ տեղեկագրել թէ օտար երկիրներու մէջ այդ մեքենաներուն գործածութեան եղանակը ինչ է, ինչ գինով կարելի է գտնել եւ թէ այդ մեքենաները եթէ ուրուին, կարելի է նորոգել, առանց վարպետ մը բերելու պէտք մնալու։

ՍԻՆՈՊԻ կառավարիչը, ինչպէս ծանուցինք, մեռած ըլլալով, փոխանորդ կարգուած է Թասմէէմոնիի նահանգին մէջթմուզի Մէհմէտ Ալի պէյ։

ԶԵՆՇ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.—Իգտամ կ'ըսէ թէ Մարտին դաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախկին օգնական Բէյուֆ էֆ. եւ Մէրսինի դաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Համամ էֆ. դատաստանի պիտի ենթարկուին, զեղծումներ գործած ըլլալնուն համար։

ՄԻԽԱՅԼՈՎԻՉ ՄԵԾ ԴՈՒՔԻՆ.—Ռուսիոյ կայսրը, հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, շնորհակալութիւն յայտնեց՝ Կ. Պոլսոյ մէջ Միխայիլովիչ մեծ դուքսին եղած սիրալիր ընդունելութիւններուն համար։ Վեհ. Սուլթանն ալ հեռագրով պատասխանեց Նիքոլա Բ. կայսրը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ամերիկեան դեսպան–հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Ուիլիէմ Սմիթ–Լայթ։

ԱՔԻՐԴԻՏԵԱՆ ԱԽՏ.— Սըվազի ու Թոքատի թաղամասերուն բժիշկները տեղեկագրեցին թէ այդ տեղերը հարիւրին 10–15 համեմատութեամբ ախրոդիտեան ախտէ վարակեալներ կան։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը դրեց Սըվազի կուսակալութեան որ հարկ եղած միջոցները փութով ձեռք առնուին։

ՊՈՒԼԿՈՒԻՈՅ իշխանը, Ռուսիայէն վերադառնալուն, տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Աւստրիոյ կայսեր հետ։

ԱՅԻՈՆ.—Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ Զինու այն որոշումը, որով Պարսկաստանի ափիոնին մուտքը արգիլած է, իր արտադրութիւնները նպաստաւորելու համար, ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ օսմ. երկիրներու ափիոնի արտադրութեանը վրայ։ Իսկապէս յայտնի է, Պարսկաստանի ափիոնը, որ տեսակով խիստ լաւ է եւ տեղի չատ մորֆին կը պարունակէ, մեծ մասամբ Զին կը դրկուի, բայց մուտքը կրը արդիլուի, Պարսկաստան իր ափիոնները պիտի դրկէ այն հրապարակները, ուր կը ապատնի օսմ. ափիոնները, այդ կերպով օսմ. արտադրութեանց գիները պիտի իջնան, մանաւանդ երբ նկատուութեան առնուի թէ օսմ. երկիրներու մէջ ափիոնը այս տարի չատ առատ է։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան Մնտուկին վիճակը բարւոքելու առթիւ, առաջարկուած է որ կառավարական պաշտօնեաները նոյն Մնտուկին դիմեն, փոխանակ լուսաւորչականներուն։

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ Նոր–տամ–սը–Սալիա չոգնոցը, ուր երեք հարիւր ուխտաւորներ կը դտնուին, երէկ, Իզմիրէն Պոլսոյ նաւանդիստը ժամանեց։ Այդ ուխտաւորները, ամէնքն ալ ֆրանսացի, Երուսաղէմէն Ֆրանսա կը դառնան։

ԻԶՄԻՐԻՆ կը գրեն յունիս 3/16 թուականով թէ վերջացող չաթեան օգերը, չոր ու տաք, նպաստեր է գարիին, բակլային, բոլոր հունձքերուն եւ մանաւանդ Թզենիներուն ու ձիթենիներուն։ Այգիներն ալ լաւ վիճակի մէջ են։ Ափիոնը արդէն սկսած է քաղուիլ։ Իզմիրի հրապարակին վրայ հարիւր կողովի չափ ափիոն կը դտնուի

տարեկան աղջիկը որոնք կէօրիւէֆի ճամբուն վրայ աւազակներու կողմէ լեռը տարուած էին։

ԲԱՄՊԱԿի գինը նորէն իկաւ։

ՄԵՏԱՔՍ.—Ճաքոնի մէջ մեռաքսը առատ է այս տարի։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան Թարգմանի օգնական Օնսկի էֆ. առջի օրը երբ արտաքին գործոց պաշտօնատունը կը գըտնուէր, ուղեղային արեան հանախտէն ուռնեցաւ, բայց երկու զինուորական բժիշկներ յաջողեցան հիւանդութեան առաջքը առնել։ Հիմա բոլորովին աղէկ է։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ իրիկուն ժամ 10½ին Պոլսոյ Ագսէրայի, Աղա Եոքուշի կողմը, Եագուպ Աղա թաղը հրդեհ ծագեցաւ կրթական նախարարութեան քննիչ ժողովին նախագահ եւ օտար ու ոչ-քրիստոնեայ վարժարաններու քննիչ Ապուլլան Հասիպ էֆ.ի տպարանքին։ Հրդեհը հովին սաստկութենէն տարածուելով Թէքէ ու Օրթա փողոցներուն տուները, Սէլիմ Փաշա Եոքուշի վարի կողմի տուներուն չատերը, ընդհանրը 25 տուն, մէկիթ մը, Թէքէք մը եւ երկու ախոռ այրեցան։ Հրդեհը մարեցաւ ժամ 1½ին։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով, թիկնապահներ ղրկեց վանդին առաջքը առնելու համար։ Կրակը սկսած էր նոյն տպարանքին կանոնոցին վարի յարկի պարտէզի կողմէն։ Նատիւէ անուն տպասուհի մը իրակարան վառելիք ըլլէն պահ մը հեռացած էր։ Այդ միջոցին դուռը բռնկած էր։ Հրդեհէն առնն Պէհիէ անուն կնոջ մը հագուստները բռնկած էին, բայց շուտով կարելի եղաւ մարել։ Ապուլլան Հասիպ էֆ. ու ընտանիքը երէնքէօյ կը գտնուէին։ Ապարանքին մէջ քանի մը ապասուորներ կային։ Հեռագրական պաշտօնեայ Ավնի էֆ. դժուարութեամբ ազատուեցաւ բոցերուն մէջէն եւ մէկ ոտքէն վիրաւորուեցաւ։

—Հրկիզեալներուն ցանկը պատրաստուած է եւ պիտի մատուցուի յոտս կայս. Գահոյից։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Այս առտու Բերա Աղա Ճամի թիւ 41 տան ծրխնելոյզը բռնկեցաւ, բայց շուտով մարեցին։

Ազգային Լուրեր

Արաբկիրի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետ, իր պաշտօնավարութեան որոկայմամբ ընդարձակ տեղեկագիր մը դրած էր Ազգ. կեդր. Վարչութեան կրօնական ու ժողովին։ Այդ տեղեկագրին քննութիւնը, ինչպէս գրուեցաւ, կրօնական ժողովի կողմէ յանձնուած էր Մանկունի Տ. Վահրամ Սրբազանի։ Այդ տեղեկագրին մէջ ընդարձակ գլուխներ նուիրուած են վիճակային զանազան պաշտօններու մասին։ Մուշեղ վարդապետի տեղեկագրին պատասխանը կը պատրաստուի Կրօնական Ժողովի հաւանութեամբ, որ ի վերջոյ կրկին քննութեան մը ենթարկուելէ յետոյ, Ս. Պատրիարքին կողմէն ստորագրուելով պիտի ղրկուի Արաբկիրի Առաջնորդին։

—Ս. Պատրիարքը յատուկ նամակ մը տեղեկութիւն ուղած է Սեբաստիոյ Առաջնորդ Տ. Պետրոս եպիսկոպոսէն, Կիւրինի Զաքի Զորի Յեսու քահանային անվայել արարքին նկատմամբ Արմենակ անուն ապ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զատակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՍԻՐՈ ՏԸ ՌԷՖՈՐ ԻՕՏԷ
ԿԱՌԻՄԸ ԵՒ ՀԷՆ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրոպ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիս ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորմի փչրիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնդիկները հալիչներու և ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղը կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ գարշանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բաւական չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական կամառէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈՒ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հաւասակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անոնուիսի, եղեւնիի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիրութիւն մը է գործածելու։ Ո՛չ խմելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԻ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միւսներուն ժամանակ ազդեցիկ և փոքրուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի իրուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտ։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահէնի դարու Քիւշիւբէ Ն դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինօս և Պոնտիքիանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 40—52

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գրասենեակը 31 Դեկ. 1898ին

162, 924, 140 մուրհակ

Ֆոքսիան կիսատ, ապահովագրութիւններ և ըստ՝ 31 դեկտմբեր 1898ին

29, 765, 473 մուրհակ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրութիւններու եղած վճարումներ, կենսական թոշակ, և.

362, 858,507 մուրհակ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Ֆ. Ֆ. ԷՏՈՒԱՐԴ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գալաթիա, Մէյտանէքի փողոց, Ալալէմէի խան։

Մանրամասնութիւններուն լաւ վարձատրութիւն ստանալ կրնայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյտանէքի խան։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող տոգ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Սամէնեան	10500	Լենիշիրն	3500
Փէսորրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլտմիան	8000	Աթէնիան	2500
Ձորմիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալտնիան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ. ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 *մաքսատան հին տեղը*

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բէբիոնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բաքէօռի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեռլսպուրկի աշխատանոցներուն։ Բուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ԹԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷԲԻՈՆԱՆ ԲԷԲԻՈՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէբիոնն, որ իրը ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբիոնի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծուած առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, չաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանդեռ, սամոքսի ուլեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակիլ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերաճանչակ հնամրան
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջուած է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով փաթեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

Ներկայացուած գինովներ

CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS
534

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գօմ	1497	Կոզ	1011	Մալմ	724	Ռազարիս	186
Ալէրթ	3607	Գոնկ	2906	Կրօնս	1693	Մարէնկ	2273	Սարֆ	1113
Անճէլ	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլ	3709	Ցիրիս	1735
Արիսզս	2377	Տիտս	4311	Հիտալիս	1581	Միքաստ	3557	Սիլվեռ	1193
Պասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Սբէրս	1200
Ֆորտինս	1264	Տուրս	2383	Հորաղիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Պրավս	1076	Տրաբս	1713	Հումպէր	393	Մուրիլլ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Պրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտօրատս	1520	Ճիւնս	1080	Ընթարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1841	Քիէսս	1053	Օլլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմինս	1700	Բօլս	510	Վէլս	1289
Ձիբալս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4532	Լէբանդս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվլօրնս	1643	Բօլլս	1613	Զէրս	1200
Գլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօսէս	1789		

Միքասս շոգենաւը, նաւապետ Ուօրտ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալները՝ Հիլլ ԷՆՏ ԲՐՕ
Թիւ. 23—24. Քիւշիւք Մէկէթ խան, Ղալաթիա 377

ՁԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէն առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէն կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հէնցած ՁԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԵՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ատամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԵՐԻ բոլորովին զերծ է այս անհեղութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոդով պատրաստուած դեղը դնել, պարզապէս դեղը ժամավաճառ կ'ելլան և ուղղակի կը փնտռնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմերին կը ծախուի մայրաքաղաքին և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄԵՐԻ անունը փնտռեցէք։

Կը ծախուի նէրիք ճամփի բաժը Քեպզիմ պէյի Սուլթան Համամ Մէզիքի, Լիմոն, Պոն էյիոս դեղի մթերանոցներն ու Պանտէ Գարու Քիւշիւքեան դեղարանը։

897 42—52

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Որէ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միլվանիա	5598
Մասսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Կամբանիա	12930	Բաւլա	2945
Սուլթանիա	8843	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էնթուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ս.ըրանի	7269	Նէբպալրկ	1614

Դիմել առ ՇՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսեգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սվինսբ	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիանիս	2500	Կուլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան ՇԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31. *Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ։*

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՝ Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆՍՊՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանիի զարեջրատան վերայ յարկը, ճիշտ Զըպուրճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարբեր չաւած ատամները մէկ անգամեն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու՝ բուժուած՝ վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յաւ և նման բնականին, դիմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի. ծամզգուելիւն եւ ազատ արտասանութիւն եւ բարեխառնութիւն։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելագոյն կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմբկացուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ս. Գ. Ատամները կերպակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Մանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻ ԿԱՐԳԸ, ՅՍԿՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 դրչ. մինչեւ 100 դրչ. ոսկեայ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և չահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ տարագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, չահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 դրչ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը չահելու, և եթէ երբեք չչահէ ալ; իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկայի արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ; որ իրեն համար չահաբեր մըն է։

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆՍԻԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւնք

Գ. 4/17 Սաէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ. 5/18 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Գէրսէզ եւ Փիռս։
Եշ. 6/19 Սուէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 6/19 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռնու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 7/20 Սուէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն.ԲԱԲԷԼ ՆԻ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ
Յունիս 23ին Անադոլի, Անտա. եկերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 24ին Անադոլի, ուղ. Մարսիլիա։
» 27ին Գառամանի, յաւելուածական Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գալաթայի Թօփ Հանէ Ֆոռսիին փոս։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՆԱ ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ.34 խառն Առտու	ԵՐԹ Կառ. Թ.36 խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ.31 խառն Առտու	ԴԱՐՁ Կառ. Թ.33 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
10 55	7 45	մկն. Քարաքէօյ կամուրջ ժմ.	3 50	11 40
11 20	8 10	ժմ. Հայտար Փաշա մկն.	3 25	11 15
11 45	8 27	մկն. ժմ.	3 12	10 58
12 50	9 40	ժմ. Բէնտիք կն.	1 58	9 44
1 —	9 50	մկն. ՀՌ.	1 43	9 30
1 22	10 15	» Թուզլա »	1 23	9 8
1 43	10 40	» Կէյպզէ »	1 2	8 48
2 8	11 2	» Տիլ Իսքէլէսի »	12 33	8 15
2 19	11 13	» Թաւշանտիլ »	12 19	8 4
2 40	11 34	» Հէրէքէ »	12 8	7 52
3 1	11 54	» Եարբմա »	11 41	7 25
3 15	12 7	» Թիւթիւն Զիֆթլիք »	11 29	7 10
3 27	12 21	» Տէրէնճէ »	11 18	6 59
3 42	12 35	ժմ. Իզմիտ մկն.	11 —	6 43
4 7	— —	մկն. ժմ.	— —	6 18
4 41		» Պէօյիւք Տէրպէնտ »		5 42
5 14		» Սապանճա »		5 12
5 41		» Հաբիրէ »		4 54
6 28		» Կէյվէ »		3 58
6 54		» Աք Հիսար »		3 32
7 29		» Մէքէճէ »		3 3
7 59		» Լէքիք »		2 29
8 37		» Վէզիր Խան »		1 51
9 20		ժմ. Գիւլճիք մկն.		1 10
9 35		մկն. ժմ.		—
10 45		» Քարաքէօյ »		12 10
11 29		» Պօղէիւք »		11 34
12 22		» Իսն Էօնիւ »		10 57
12 54		» Զուքուր Հիսար »		10 24
1 35		ժմ. Էսկի Շէհիր մկն.		9 45
իրկն.				առտ.

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1 25
11 7	» Կէօքէէ Քէոքք »	12 45
12 5	» Սապանճը Բունար »	12 3
12 59	» Այսեուլնա »	11 7
1 41	» Զէքիւրլէր »	10 23
2 37	» Տէօյէր »	9 35
3 6	» Իհսանիյէ »	8 50
3 30	» Համամ »	8 23
3 44	» Կազլիկէօլ համամ »	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7 43
5 11	» Գէօյիւք Զօպանլար »	6 50
6 6	» Զայ »	6 3
6 51	» Իսկալու »	5 10
7 15	» Նասսիան »	4 45
7 46	» Աք Հէկիր »	4 23
8 18	» Ազարլի քէօյ »	3 43
9 —	» Զավուշքը քէօյ »	3 5
9 38	» Իլկին »	2 33
10 25	» Գատրն-Խանը »	1 39
11 20	» Սէրայ-Ինի »	12 57
11 52	» Մէյտան »	12 17
12 52	» Բաւնար-Գալը »	11 12
1 30	ժմ. Գոնեա մկն.	10 30
իրկն.		առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	10 —
12 44	» Ագ Պունար »	9 18
1 24	» Այլբիւ Քէօյ »	8 46
2 4	» Պէյլիք Ախուր »	7 58
3 9	» Սարիքէօյ »	7 1
3 58	» Գիչէր »	6 4
4 35	» Մասիլէր »	5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5 —
6 3	» Բալաթլի »	4 16
7 21	» Մալի Քէյ »	2 49
8 15	» Սէնճան Քէյ »	1 47
9 —	ժմ. Էնկիւրիւս մկն.	1 —
իրկն.		առտ.

ԱԼԱՇԵՀԻՆՏԷՆ ԲԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառ.խառնումբ Թ. 322 խառն Առտու	ԵՐԹ Կառ.խառնումբ Թ. 324 խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ.խառնումբ Թ. 321 խառն Առտու	ԴԱՐՁ Կառ.խառնումբ Թ. 323 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն. Ալաեուլնա ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ. Քէօթահեա մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 426 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 425 խառն Առտու
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
5 56	մկն. Համիտիէ ժմ.	4 35
6 14	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	4 17